

Утрешната Европа

Първото общоевропейско проучване по метода Deliberative Poll®

петък, 12 октомври – неделя, 14 октомври 2007 г.

TOMORROW'S
Europe

www.tomorrowseurope.eu

Утрешната Европа

Първото общоевропейско проучване по метода Deliberative Poll®

петък, 12 октомври – неделя, 14 октомври 2007 г.

ИНФОРМАЦИОННИ
МАТЕРИАЛИ

Съдържание

Въпроси и отговори.....	4
Защо се обсъжда бъдещето на Европейския съюз?	4
Защо темата се казва „Европа и светът“?	4
Каква е целта на този документ?.....	4
Европейският съюз днес	5
Карта на ЕС	5
Какво прави и какво не прави ЕС	8
Бюджетът на ЕС.....	9
Как действа ЕС – по-важни институции и процеси при вземане на решение.....	9
Тема 1 – Икономическото и социално благосъстояние в свят на глобална конкуренция	11
Предизвикателства и възможности – Работни места	11
Различни подходи – Работни места.....	12
Предизвикателства и възможности - Пенсии	14
Различни подходи - Пенсии.....	15
Ниво на действие – Работни места и пенсии	16
Тема 2: Нашата роля в света	18
Предизвикателства и възможности – Глобален мир и сигурност	18
Различни подходи – Глобален мир и сигурност.....	20
Ниво на действие – Глобален мир и сигурност.....	23
Къде мога да намеря повече информация и да задам въпроси?.....	25
За метода Deliberative Polling®	26

Въпроси и отговори

Защо се обсъжда бъдещето на Европейския съюз?

Страните от Европейския съюз (ЕС) са изправени пред възможности и предизвикателства, които изискват внимателен избор. Нашата цел е да разберем по-добре какво, според вас, трябва да направи вашата страна и/или Европейският съюз в това отношение.

Освен това, много европейци мислят, че не могат да участват в дискусии по въпроси, засягащи ЕС, защото те често се смятат за твърде сложни и специализирани. Нашата цел е да ви дадем възможност да изкажете своето информирано мнение.

Заклученията ще бъдат изпратени на политици и експерти от цяла Европа.

Защо темата се казва „Европа и светът“?

27-те страни от ЕС представляват важен дял от населението и богатството на света. Решенията на тези страни имат значение за целия свят. Затова е важно да знаем каква според гражданите е ролята, която техните правителства и/или ЕС трябва да играят на световната сцена, ако мислят, че това изобщо е необходимо.

Освен това, правителствата на ЕС работят върху окончателния текст на споразумение за институционалните промени в ЕС. След приключването на този процес ще бъде важно те да помислят за дългосрочната роля на Съюза в света.

Каква е целта на този документ?

Настоящите бележки правят **преглед** на темите, които вие ще обсъдите с други граждани на ЕС. Те нямат за цел да обхващат абсолютно всички аспекти. Документът:

- дава информация за ЕС;
- дава **допълнителна информация** по всеки въпрос, който ще се обсъди най-напред **на равнище вашата страна** и след това – на равнище **ЕС**.
- представя различни **подходи** към тези въпроси и аргументи за и против всеки подход. Подходите са опростени, защото разнообразието на мненията в цяла Европа е твърде голямо, за да може да бъде представено в цялата му сложност. От друга страна, тези подходи не са посочени с цел да ограничават възможностите, а по-скоро да поставят начало на диалога. След като разгледате представените аргументи, може да поискате да изберете един от подходите или да съчетаете елементи от различни подходи.

Добре ли е балансиран документът?

Трудно е да бъдем напълно обективни. От друга страна, положихме много усилия, за да гарантираме, че документът отразява голямо разнообразие от мнения. Съставихме го с помощта на много наши партньори, които имат различно мнение по обсъжданите въпроси.

Освен това изпратихме оригиналния текст на посочените по-долу членове на Европейския парламент. Те го оцениха като добре балансиран в общи линии. Настоящият окончателен вариант съдържа техните коментари и изменения.

- Andrew Duff, Обединено кралство, Алианс на либералите и демократите за Европа
- Jens-Peter Bonde, Дания, Група за независимост и демокрация
- Pierre Jonckheer, Белгия, Група на Зелените/Европейски свободен алианс
- Pervenche Bérès, Франция, Партия на европейските социалисти

Държава-членка	Население (в милиони)	Ниво на безработица (%)	ИЧР *	Страни, използващи евро
Белгия	10.5	7.6	0.945	€
Германия	82.5	6.7	0.932	€
Франция	60.9	8.6	0.942	€
Италия	58.8	6.5	0.940	€
Люксембург	0.5	4.9	0.945	€
Нидерландия	16.3	3.3	0.947	€
Дания	5.4	3.4	0.943	
Ирландия	4.2	4.0	0.956	€
Великобритания	60.4	5.4	0.940	
Гърция	11.1	8.6	0.921	€
Испания	43.8	8.2	0.938	€
Португалия	10.6	8.0	0.904	€
Австрия	8.3	4.5	0.944	€
Финландия	5.3	6.6	0.947	€
Швеция	9.0	6.2	0.951	
Чехия	10.3	6.1	0.885	
Естония	1.3	4.7	0.858	
Кипър	0.8	4.4	0.903	
Латвия	2.3	5.4	0.845	
Литва	3.4	5.8	0.857	
Унгария	10.1	8.2	0.869	
Малта	0.4	6.4	0.875	
Полша	38.1	11.2	0.862	
Словакия	5.4	10.5	0.856	
Словения	2.0	4.8	0.910	€
България	7.7	4.9	0.816	
Румъния	22.3	7.5	0.805	

Страни кандидатки				
Хърватия	4.4	14.3%	0.846	
Турция	72.5	10.2%	0.757	
Бивша югославска република Македония	2.05	35.8%	0.796	

* Индекс на човешкото развитие (ИЧР)

ИЧР оценява средните постижения на дадена страна в три основни аспекта на човешкото развитие: здравословен начин на живот, знание и жизнен стандарт. Най-високото ниво е 1, най-ниското – 0.

Защо и кога започна процесът на изграждането на Европа?

След първата и втората световни войни, няколко европейски ръководители решават твърдо да сложат край на омразата и съперничеството в Европа, по-специално между Франция и Германия, и да създадат условия за траен мир.

През 1950 г. френският министър на външните работи предлага да бъде създадена Европейска общност за въглища и стомана, която да превърне суровините за война в средства за помирение и да накара европейските нации да си сътрудничат.

Ключови дати

- 1951 **6 страни** – Франция, Западна Германия, Италия, Белгия, Нидерландия, Люксембург – създават **Европейската общност за въглища и стомана**
- 1957 **Римският договор** поставя основите на Европейската икономическа общност. В този „Общ пазар” се премахват митата (1968 г.) и се въвеждат общи политики, по-специално на търговията и селското стопанство (60-те години на XX век).
- 1973 Присъединяват се Дания, Ирландия и Обединеното кралство.
- 1979 Първите преки избори за Европейски парламент.
- 1981 Присъединява се Гърция.
- 1986 Присъединяват се Испания и Португалия.
- 1986 Единният европейски акт освобождава движението на хора, услуги и капитали, в допълнение към движението на стоки. Стартира шестгодишна програма, насочена към създаване на **единен пазар***.
- 1993 Приключва изграждането на единния пазар и се създава **ЕС**. Постепенно се развива нов вид сътрудничество между държавите-членки, например в областта на отбраната, правосъдието и вътрешните работи.
- 1995 Присъединяват се Австрия, Финландия и Швеция.
- 2002 Въвежда се **еврото** като валута в 12 страни.
- 2004 Присъединяват се Чешката република, Естония, Кипър, Латвия, Литва, Унгария, Малта, Полша, Словакия и Словения.
- 2005 Франция и Нидерландия отхвърлят с референдум Договора за създаване на конституция за Европа. Турция започва преговори за членство.
- 2007 Присъединяват се Румъния и България.

* Единният пазар

Това е митнически съюз, който има за цел да гарантира свободата на движение на хора, стоки, услуги и капитали между страните от ЕС. Това означава:

- за физическите лица: правото да живеят, работят, учат или да се пенсионират свободно в друга страна на ЕС и свободен достъп до стоки и услуги на цялата територия на ЕС.
- за дружествата: правото да се занимават с бизнес навсякъде в ЕС и да продават стоки и услуги на цялата територия на ЕС.

Какво прави и какво не прави ЕС

ЕС не е федерална държава (като САЩ), нито просто е организация за международно сътрудничество (като ООН). Неговите държави-членки са създали **общии институции, на които прехвърлят част от своя суверенитет**, за да може решенията по конкретни въпроси от съвместен интерес да се вземат заедно и демократично на равнище ЕС. Днес в рамките на ЕС има **пет вида компетенции**.

В рамките на ЕС различните въпроси се решават по различен начин. Някои решения се вземат колективно от ЕС, за други е необходимо различно ниво на координация. В някои области ЕС не играе никаква роля. Таблицата по-долу се опитва да поясни това накратко.

Около 80% от законодателството на държавите-членки се влияе от ЕС.

Подход № 1 Колективно вземане на решения в ЕС		Подход № 2 Многоскоростен/ гъвкав	Подход № 3 Съдействие, координация, спомагателни действия	Подход № 4 ЕС не играе роля
Изключителни компетенции	Споделени компетенции			
Държавите-членки прехвърлят на ЕС правомощията да взема решения и да управлява и нямат право да създават закони в съответните области.	Държавите-членки разчитат на ЕС за хармонизирането и координирането на своите наредби, ако считат, че това е по-ефективно, отколкото самостоятелните действия. Споделените компетенции означават, че когато действа ЕС, той замества държавите-членки.	Дадена подгрупа страни от ЕС могат да използват институциите на ЕС, ако искат да ускорят действията по някои въпроси. Това е известно като „засилено“ сътрудничество. Някои страни са си издействали някои правила да не се прилагат за тях. Това е известно като „решение за неучастие“.	Държавите-членки са тези, които носят отговорност, а ролята на ЕС се ограничава в съдействие, координация и допълване на действието, предприето от държавите-членки.	Държавите-членки решават сами, без никакво задължение за координиране или вземане на общи решения.

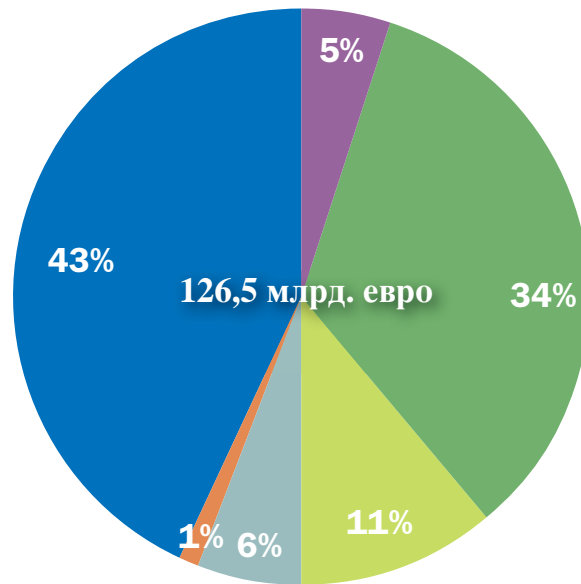
Какво е състоянието днес (примери)

<ul style="list-style-type: none"> ● Правила за конкуренцията ● Търговска политика ● Митнически съюз ● Валутна политика за страните от еврозоната 	<ul style="list-style-type: none"> ● Единен пазар ● Регионална политика ● Земеделие ● Околна среда ● Защита на потребителите ● Транспорт ● Енергетика ● Сигурност и правосъдие 	<ul style="list-style-type: none"> ● Еврозона (13 страни) ● Шенгенското споразумение, предимно по отношение на граничния контрол (15 страни). ● Някои страни са решили да не участват в правилата за работното време, визите и политиката на отбрана. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Изследователска дейност ● Трудова заетост ● Здравеопазване ● Образование ● Външна политика ● Пенсии ● Здравеопазване 	<ul style="list-style-type: none"> ● Всички останали области, например: ● Жилищно строителство ● Семейна политика
---	--	--	--	--

Бюджетът на ЕС

ЕС финансира своите политики посредством годишен бюджет, който възлиза приблизително на 120 милиарда евро и се набира предимно от вноските на държавите-членки; все още не е въведено данъчно облагане на равнище ЕС. Понастоящем бюджетът представлява малко повече от 1 на сто от brutния национален доход на страните (за разлика от него, националните бюджети на държавите-членки възлизат на 35 % до 50 % от техния национален доход).

Графика 1 – Как се разходва бюджетът на ЕС (2007 г.)

- Регионална политика и политика на сближаване, изследователска дейност, нововъведения, трудова заетост, енергетика
- Политика на добросъседство, помощ за развитието, съдействие на страните кандидатки
- Здравеопазване, образование, култура, права на потребителите, медии, младежта
- Обща селскостопанска политика
- Околна среда, риболов, развитие на селските райони
- Други разходи, включително административни

Как действа ЕС – по-важни институции и процеси при вземане на решение

Съвет на министрите на ЕС

Съветът представлява държавите. Той е главният орган на ЕС за вземане на решения; той приема законодателството, предложено от Европейската комисия. Когато заседава на равнище държавни и правителствени ръководители, той се нарича „Европейски съвет“, а ролята му е да даде на ЕС политическа власт по въпроси от ключово значение.

Как се вземат решенията – с мнозинство или единодушно?

В повечето области, в които има споделени компетенции между държавите-членки (вж. таблицата на стр. 8), решенията се вземат с мнозинство, но не с обикновено мнозинство от 50% от страните. В тази система, наречена **гласуване с квалифицирано мнозинство**, споразуменията се приемат с голямо мнозинство както на страните, така и на населението, което те представляват.

Единодушието, при което е необходимо съгласието на всяка страна, се използва главно в чувствителни области, като данъчното облагане, социалната политика, отбраната, външната политика и преразглеждането на Договорите за ЕС.

Европейски парламент

Членовете на Европейския парламент се избират пряко от гражданите на всяка страна на всеки пет години, във всички страни едновременно. Сегашният Парламент има 785 членове от всичките 27 страни на ЕС. Следващите избори ще бъдат през юни 2009 г.

Основната му роля се състои в приемане на европейското законодателство и одобряване на годишния бюджет на ЕС.

Той споделя тези отговорности със Съвета на ЕС.

Европейска комисия

Комисията е единствената институция на ЕС, която може да предлага законодателство. Освен това, тя следи за правилното провеждане на политиките на ЕС.

След като формулира предложение за нов закон или за годишния бюджет, тя го внася в Парламента и в Съвета на министрите, които го приемат или отхвърлят. За изменение на закон се изисква единодушие, а за приемането му – мнозинство.

Сегашната Комисия се състои от 27 членове – по един на държава-членка.

Други институции

Европейски икономически и социален комитет и **Комитетът на регионите** са консултативни комитети, съставени съответно от представители на профсъюзите, работодателски и потребителски организации и местни органи на властта.

Съдът на Европейските общности гарантира спазването на Договорите за ЕС в държавите-членки и върховенството на законодателството на ЕС над националното законодателство.

Европейската сметна палата извършва одити на набирането и разходването на средствата на ЕС.

Европейската централна банка е независима институция, която отговаря за валутната политика на 13-те страни от еврозоната.

Как Европейският парламент и Съветът на министрите вземат решения „съвместно“?

Законите на ЕС се гласуват съвместно от Съвета и от Европейския парламент.

При тази процедура на „съвместно вземане на решение“ Парламентът има равни права със Съвета при приемането на закони по цяла редица от въпроси, включително свободното движение на работниците и служителите, единния пазар, образованието, околната среда, здравеопазването, защитата на потребителите и др.

Европейският парламент може да откаже да приеме внесено проектозаконодателство в тези области.

Осъществяване на правомощията

Тема 1 – Икономическото и социално благосъстояние в свят на глобална конкуренция

Потоците от стоки, хора, услуги и комуникации стават все по-глобални. Събитията и човешката дейност в други части на света се отразяват върху нашето ежедневие. Икономическата среда, в която действат ЕС и неговите държави-членки, е организирана в глобални мащаби. Взаимната зависимост се засилва от новите комуникационни технологии.

Междувременно населението в страните от ЕС застарява и не се увеличава толкова бързо, колкото населението в други части на света. Някои твърдят,

че тези предизвикателства създават повече възможности, отколкото проблеми за нашето благосъстояние. Някои са на обратната позиция. В този контекст ние питаме:

Как да се поддържа нивото и качеството на работните места и пенсионните привилегии в обстановка на глобална конкуренция и застаряване?

Как трябва да се вземат решенията по тези въпроси в рамките на ЕС?

Предизвикателства и възможности – Работни места

За да си осигурят подходящ жизнен стандарт, гражданите имат нужда от работни места. Освен това, те трябва да докажат, че притежават високи умения и приспособимост, ако искат да бъдат конкурентни в един свят, в който икономиките са много тясно свързани.

Някои твърдят, че ЕС има по-ниски показатели в сравнение със САЩ по отношение на трудовата заетост и растежа. Страни като Китай, Индия, Бразилия и Русия стават все по-силни икономически. Те произвеждат все по-голям дял от стоките, които внасяме, и често го правят по-евтино от нас благодарение на по-ниското заплащане на труда и по-ниските нива на социална защита.

Промените в Европа днес са многобройни, развиват се нови умения, нови технологии, нови пазари, появява се конкуренция от нови страни. Някои гледат на тези промени като на стимул за иновации, по-голяма производителност и приспособимост, нови бизнес възможности и в крайна сметка – повече и по-добри работни места.

Други мислят, че те застрашават начина ни на живот и работното ни място, и че ни принуждават да намаляваме производствените разходи за сметка на хората, нововъведенията и дългосрочното благосъстояние, особено заради практиките на „дъмпинг“.

В този контекст:

Трябва ли работодателите да могат да бъдат гъвкави при наемането и уволняването?

Трябва ли работниците и служителите да бъдат повече или по-малко защитени при безработица?

Трябва ли да бъдем повече или по-малко отворени за международната търговска конкуренция?

При наличието на глобална конкуренция, добра стратегия ли е да се канят нови страни да се присъединят към ЕС?

Факти

През 2005 г. безработицата в ЕС възлизаше на 8,7% от трудоспособното население (5,1% в САЩ).

7% от работниците в ЕС (15 милиона) живеят под прага на бедността.

* Дъмпинг се получава, когато една страна намали цената на своите стоки чрез намаляване или невъвеждане на данъци и стандарти по отношение на други страни. Някои страни приемат да имат дълго работно време, дори детски труд, като по този начин изкуствено намаляват цената на своя износ; това явление се нарича „социален дъмпинг“. По същия начин „фискалният дъмпинг“ е свързан с намаляване на данъчните нива.

Различни подходи – Работни места

Различен подход към трудовия пазар

	Аргументи за	Аргументи против
<p>Държава, която покровителства благосъстоянието</p> <p>Държавните органи предпазват служителите при загуба на работното им място, поставят високи изисквания и условия за качество на работата; ако някой загуби работата си, те предоставят високо ниво на защита.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Това благоприятства социалното сближаване и високите стандарти на заетост. 2. Това гарантира стабилност на работниците и служителите и високо ниво на защита при безработица. 3. Въпреки че в краткосрочен план разходите са вероятно високи, в дългосрочна перспектива те са по-ниски, защото това гарантира стабилност на заетостта, което значи инвестиране във времето и в опита и уменията на хората. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Твърде строгите правила на трудовия пазар действат като възпиращи фактори пред работодателите да наемат служители. 2. Щедрите помощи при безработица не създават стимул на безработните да си търсят работа. Това струва скъпо; много хора живеят за сметка на държавата. 3. Това създава неравенство, тъй като някои безработни или лица с нестабилно работно място си намират стабилна работа много трудно. Някои имат добре защитени работни места, а други – никаква или несигурна работа.
<p>Съчетаване на гъвкавата заетост със сигурността</p> <p>Държавните власти наблюдават повече на защитата на хората, отколкото на работните места. Наемането на работа и уволняването са сравнително лесни, но когато хората останат без работа, те се ползват с високо ниво на защита от страна на държавата. Един от вариантите на този подход се нарича „flexicurity” („гъвкавост + стабилност”).</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Това съчетава нуждата от солидарност с икономическия растеж, тъй като покрива риска от безработица, но едновременно с това дава на работодателите достатъчно свобода. 2. Въпреки че са защитени, хората се насърчават да подобряват своите умения, защото могат да се усъвършенстват, като едновременно с това поддържат осигурителните си права в периода между предишната и следващата си заетост. 3. Това дава на хората, останали без работа, достатъчно време, за да си намерят подходяща работа. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Този подход може да се използва единствено по време на икономически растеж. Работниците страдат от това, че работодателите могат да уволняват лесно. 2. Този подход е скъп, защото изисква високо ниво на преразпределение и следователно високи данъци. 3. Подходът означава, че индивидът носи цялата отговорност за търсенето на работа и усъвършенстването на своите умения. Той може да е подходящ за млади, високообразовани хора, но не и за по-възрастните и по-слабо квалифицирани работници.
<p>Трудов пазар без ограничения</p> <p>Трудовият пазар е много гъвкав и свободен. Лесно се наемат и освобождават работници.</p> <p>Държавните органи предоставят минимална сигурност за безработните, например ограничена временна помощ, но никаква сигурност на работното място.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Този подход улеснява фирмите при наемането и освобождаването на работници, като гарантира максимална икономическа ефективност. Тъй като уволнението е по-лесно, по-лесно се разкриват работни места. 2. Трудовите разходи, несвързани със заплатата, например социалноосигурителните вноски, са по-ниски. Това е в полза на по-голяма международна конкурентоспособност. Освен това, работодателите са по-склонни да наемат нови кадри. 3. Работодателите и хората, които работят ефективно, се възнаграждат, тъй като системата насърчава мобилността и нововъведенията. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Този подход води до неравенство. Някои могат да бъдат облагодетелствани, но много хора няма да бъдат конкурентоспособни, защото нямат уменията или не са способни да сменят лесно работата си или града, в който работят. 2. Много работници живеят в състояние на несигурност. Това води до бедност, стрес, здравословни проблеми и напрежение в обществото. 3. Високият процент на новопостъпили и напуснали кадри възпира дългосрочното инвестиране в хората и отслабва привързаността на работещите към работното им място.

Различни подходи към работните места и търговията

Аргументи за Аргументи против

Защита на надомната работа и производство

Държавните органи имат за цел да защитят надомните дейности и производство от външна заплаха, предимно чрез въвеждане на данъци и мита върху чуждите стоки, компенсация за работниците при преместване на производството и контрол над придобиването на стратегически национални производства от чужди компании.

1. Това е единственият начин да се справим с нелоялната конкуренция на евтиния труд в развиващите се страни и да поддържаме начина на живот и традиционните производства на общностите.
2. Той гарантира, че конкуренцията не е за сметка на хората или околната среда, а е на равностойни начала.
3. Съхраняването на стратегически производства е съществено за запазване на правителствения контрол в икономиката.

1. Протекционизмът не е устойчив в дългосрочна перспектива, защото води до инвестиране в остарели производства, по-ниска конкурентоспособност и по-малко нововъведения.
2. Той ограничава избора на потребителите, като не допуска стоки и услуги с ниски цени.
3. Той ограничава достъпа на нашите производства до възможностите на чуждестранните пазари, тъй като другите страни могат да решат да подкрепят своето производство и да не ни позволят да разчитаме на сравнителните си преимущества пред другите страни.

Насърчаване на разкриването на работни места чрез свободна търговия

Пазарите са отворени възможно най-много за международната конкуренция. Това означава отваряне на търговията чрез намаляване или премахване на митата.

1. Свободната търговия насърчава иновациите и висококачествените работни места и стимулира нашата конкурентоспособност на международните пазари.
2. Тя позволява на купувачите да се възползват от по-евтини и по-разнообразни стоки и услуги и разширява пазара за нашите продукти, като едновременно с това насърчава растежа в развиващите се страни.
3. Тя насърчава инвестициите в области, в които страните имат относителни преимущества, а не в нерентабилни сектори.

1. Свободната търговия води до надпревара към дъното, където стандартите са зададени от онези с най-непретенциозните стандарти.
2. Тя застрашава новите и крекхи производства и е свързана със загуба на работни места, като в някои страни и региони производствата се унищожават от безскрупулни и понякога субсидирани конкуренти.
3. Освободеният от ограничения свободен пазар има твърде стеснени възможности за социална защита на онези, които не могат да се справят. Той създава победители и победени – с твърде слаба защита за победените.

Предизвикателства и възможности - Пенсии

Тъй като европейците живеят по-дълго и имат по-малко деца, Европа е изправена пред едно предизвикателство: тя застарява. Това ще окаже сериозно влияние върху икономиката, защото по-малък брой работещи ще поемат разходите за пенсиите и здравеопазването на пенсионерите.

Днес **пенсионните системи** спадат към три големи категории:

Разходопокривна система („PAYG система”) – изплащаните от държавата възнаграждения на пенсионерите се плащат от сегашните работници и служители. Насърчават се допълнителните частни пенсионни фондове, въпреки че държавните пенсии вероятно ще останат основният източник на доходи в старческа възраст.

Многостълбова пенсионна система – Държавната пенсионна система гарантира само една сравнително малка основна пенсия, която се финансира или от вноски, или от данъците. За да поддържат своя жизнен стандарт след пенсионирането си, служителите трябва да правят допълнителни пенсионноосигурителни вноски. Съществуват допълнителни, капиталонатрупващи професионални пенсионни схеми; вноските в тях могат да бъдат задължителни или по желание. Този вид пенсионни системи със силен втори и трети стълб са характерни за англосаксонските страни, Нидерландия и Дания.

Факти

Днес четири души в трудоспособна възраст плащат разходите за пенсия на всяко лице, навършило 65 години. Към 2050 г това съотношение ще бъде по-малко: двама души в трудоспособна възраст на лице, навършило 65 години.

Според прогнозите, населението на ЕС, което е навършило 65 г., ще бъде в процентно съотношение два пъти повече от сегашното.

Как да не допуснем застаряването да води до бедност?

Как да избегнем непоносимо високите пенсионноосигурителни вноски и данъци, като едновременно с това въведем адекватни системи за пенсиониране?

Различни подходи - Пенсии

Подход	Аргументи за	Аргументи против
<p>„Демографски” решения –</p> <p>Тези възможности правят опит да увеличат броя на новопостъпилите на трудовия пазар чрез демографски ръст, който може например да бъде стимулиран чрез:</p> <p>→ стимулиране на по-висока раждаемост;</p> <p>насърчаване на имиграцията и мобилността в рамките на ЕС.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Стимулирането на по-висока раждаемост обновява населението и в крайна сметка подобрява съотношението работещи / пенсионери. 2. Имиграцията на основата на икономическите нужди помага за поддържане на подходящ приток на работна ръка. 3. Разширяването стимулира икономическия растеж. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Мерките за насърчаване на хората да имат повече деца са неефективни и скъпи. Не можем да направим много по проблема с раждаемостта. В някои случаи тези мерки водят до понижаване нивото на заетостта на жените. 2. Много повече имигранти ще трябва да дойдат, за да платят нашите пенсии. Това би довело до проблеми с интегрирането. 3. Включването на нови държави-членки не помага за плащането на пенсиите в по-старите държави-членки.
<p>Повишаване на нивото на заетост на по-възрастните работници и служители</p> <p>Тази възможност насърчава заетостта на по-възрастните хора, например:</p> <p>→ чрез въвеждане на по-голяма гъвкавост, която позволява на по-възрастните да работят по-дълго;</p> <p>чрез по-добро включване на по-възрастните в трудовия пазар;</p> <p>чрез по-високи пенсии за онези, които се пенсионират по-късно.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. По-големият брой по-възрастни хора на трудовия пазар помага за поддържане на съотношението между работещите и пенсионерите. 2. По-високото ниво на заетост на по-възрастните хора позволява на онези, които все още работят продуктивно, да работят и да допринасят за общото благоденствие. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ранното пенсиониране намалява безработицата, като разкрива нови работни места. И обратно, задържането на възрастните и не толкова динамични работници и служители на пазара на труда отнема работни места от младите хора. 2. Застаряващите работници и служители са по-малко продуктивни. Задържането им на пазара на труда е скъпо и неефективно.
<p>Ревизирана държавна пенсионна система</p> <p>Това е свързано с поддържане на разходопокривните системи, при което те се приспособяват към демографските промени. Например чрез отлагане на пенсионната възраст, понижаване на нивата на пенсиите и повишаване на пенсионноосигурителните вноски.</p> <p>→</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. С увеличаване на продължителността на живота е естествено да се повиши пенсионната възраст. Хората живеят по-дълго и влизат на трудовия пазар по-късно. Социалният договор трябва да вземе това предвид. 2. Само ако хората се пенсионират по-късно и/или плащат повече, пенсионните системи могат да оцелеят, без да нарушат баланса на публичните финанси. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Това променя социалния договор. Обещанието за адекватни пенсии трябва да се спазва. Ако пенсиите бъдат намалени, а хората са работили усилено и са ги очаквали, това ще бъде несправедливо. 2. Някои работници трябва да се пенсионират по-рано поради напрежение в работата или изтощителен физически труд. Оставането им на работа ще доведе до по-голяма безработица и искания за пенсии по инвалидност.
<p>Насърчаване на по-голямо доверие в частните фондове</p> <p>Тази възможност е свързана с прехвърляне на по-голямо бреме, рискове и евентуални ползи върху отделния човек, отколкото при разходопокривната система.</p> <p>→</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Това създава чувство за лична отговорност и намалява напрежението в публичните финанси. Ако работещите разчитаха повече на своите спестявания, съотношението между тях и пенсионерите не би повлияло толкова силно на публичните финанси. 2. Тази система е достатъчна, за да защити хората от катастрофа, като дава възможност за лична инициатива. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Системата поставя твърде голяма отговорност върху работниците и служителите. Някои ще имат полза, но други ще инвестират неуспешно и ще обеднеят. 2. Тази система крие много големи рискове, защото зависи от колебанията на фондовата борса.

Ниво на действие – Работни места и пенсии

Какво прави ЕС сега

Днес държавите-членки носят цялата отговорност за трудовата политика и пенсиите. Координацията, доколкото тя съществува в ЕС, се основава на доброволното съгласие на някои правителства да действат съвместно за постигане на целите, да обменят информация и да търсят конвергенция на политиките. Това се нарича „отворен метод на координация“.

В рамките на **Европейската стратегия за заетостта (ESF)**, те определят общи цели и задачи в ЕС.

Комисията предоставя и финансова помощ на националните и под-национални власти в борбата им с безработицата и социалното изключване, главно чрез **Европейския социален фонд (ESF)**. Това е един от **структурните фондове** на ЕС, който има за цел да намали различията в благосъстоянието и стандарта на живот на държавите-членки и регионите на ЕС. В рамките на тази политика една-трета от бюджета на ЕС се заделя за подпомагане на по-бедните региони на Съюза.

В областта на пенсионното дело ЕС насърчава повишаването на заетостта на възрастното население. Единственото по-важно законодателно действие на ЕС досега е създаването на **единен пазар на допълнителното пенсионно осигуряване**, който има за цел да улесни мобилността на хората в страните от ЕС.

Някои твърдят, че тази координация не е достатъчна, че реакциите на ЕС са твърде слаби, за да се справят настойчиво с високите нива на безработица и да гарантират подходящи пенсионни възнаграждения.

Други твърдят, че тези въпроси трябва да се оставят на държавите-членки, които по-добре могат да изпълняват политики, пригодени за техните конкретни нужди, белязани от различия от исторически, икономически, промишлен и друг характер. Трети казват, че строгите правила на координация възпрепятстват реформите и пречат на иновациите.

В каква степен правителствата от ЕС трябва да координират – или не – своите решения в областта на работните места и пенсиите?

Факти

Структурните фондове представляват над 40 % от бюджета на ЕС, а ESF – около 10 %.

Днес

Аргументи за Аргументи против

Подход № 1 Колективно вземане на решения в ЕС

1. Общите политики за пенсиите и заетостта насърчават хармонизирането на условията за труд, мобилността на работниците между страните и солидарността в условията на световна конкуренция.
2. Простата координация се оказва недостатъчна за решаването на нашите проблеми.
3. По-голямата хармонизация в ЕС ще направи общия пазар по-цялостен. Например може да съществува и общ пазар на допълнителните пенсионноосигурителни схеми.

1. Държавите-членки не могат да се договорят за общ подход или за решение, което „отговаря на нуждите на всички“, тъй като традициите и икономическите структури на държавите с високо благосъстояние са твърде различни.
2. Това ще засили бюрокрацията в Брюксел и ще намали способността на правителствата да водят такава политика, каквато смятат за най-добра.
3. Съществува риск от изравняване с най-скъпата система. По-богатите страни и региони ще плащат на онези, които са по-бедни и по-неефективни.

Подход № 2 Многоскоростен/ гъвкав

1. Всяка страна има специфични нужди и трябва да може да реши много или малко иска да си сътрудничи с други държави-членки.
2. Този подход позволява на държавите-членки да експериментират, без да нарушават координацията или регламентацията от Брюксел.

1. Това позволява на егоцентричните национални съображения да вземат връх над солидарността, цялостта на ЕС и способността на ЕС да играе роля на световната сцена.
2. Това ще доведе до съществени различия между отделни групи страни.

Подход № 3 Съдействие, координация, спомагателни действия

1. Сегашният подход на координация работи, защото разчита на нещо като натиск между равни, поименно посочване и укоряване, което гарантира, че нито една държава-членка няма да иска да се представя лошо.
2. Държавите-членки са свободни да решават как да прилагат европейските насоки и как да разработват политики, пригодени за техните собствени нужди.

3. Този поход не действа, защото няма санкции за изоставащите.
4. Някои страни се изкушават да преследват своите лични интереси за сметка на други страни, което би могло да доведе до социален и фискален дъмпинг.

Подход № 4 ЕС не играе роля

1. Националните правителства знаят най-добре какви решения да вземат.
2. Този подход позволява на различните страни и региони да експериментират с различни решения, което води до иновации и здравословна конкуренция.

1. Неравенството расте. Това насърчава практиките на нелоялна конкуренция, например социалния и фискален дъмпинг. Страните са принудени да следват страни с ниска степен на защита.
2. Икономиките на отделните страни не могат да се конкурират със САЩ и Китай.

Тема 2: Нашата роля в света

Студената война беше разделила по-голямата част от света на два лагера в продължение на 40 години. Нейният край доведе до по-сложен и по-несигурен световен ред.

Днес световният тероризъм изправя правителствата пред нови предизвикателства. Конкуренцията за недостатъчните природни ресурси, като нефт, газ, минерали и вода, създава нови източници на

геополитическо напрежение. Промените в климата оказват сериозни отрицателни последици и се нуждаят от глобални решения.

Как ЕС трябва да се намесва в глобалните въпроси, за да разрешава конфликтите, да насърчава мира и да гарантира собствената си сигурност у дома?

Как трябва да се вземат решенията по тези въпроси?

Предизвикателства и възможности – Глобален мир и сигурност

Напрежението расте, тъй като все повече страни развиват капацитет за оръжия за масово унищожение, включително ядрено оръжие. На много места има изключителна бедност, която увеличава глобалните миграционни потоци.

Едни от най-опасните конфликти в наше време са войната в Ирак и Афганистан, гражданската война в района на Дарфур в Судан, конфликтът между Израел и палестинците, сепаратистките движения в Кавказ и последиците от войната в Косово.

Няколко европейски страни изпратиха военни части във водената от САЩ инвазия в Афганистан през 2001 г. и в Ирак през 2003 г. Докато Франция и Германия се противопоставиха на военната намеса в Ирак, Обединеното кралство, Полша, Дания, Италия, Испания и Нидерландия участваха във водената от САЩ коалиция. След войната в Ливан през лятото на 2006 г., Италия пое ръководството на укрепена сухопътна част на ООН с цел да възстанови международния мир и сигурност в граничната зона между Израел и Ливан.

През последните години страните от ЕС са критикувани както за това, че извършват военна интервенция (например в Ирак), така и за това, че не се намесват с военни сили (например през 90-те години на миналия век, по време на геноцида в Руанда и конфликта в бивша Югославия).

Промените, които стават в непосредствена близост до ЕС, имат изключително значение за Съюза. Понастоящем има три страни кандидатки: Турция, Хърватия и Македония. Впоследствие и други страни могат да кандидатстват, по-специално страни от Западните Балкани, Грузия, Украйна и Беларус.

За да може да се присъедини към ЕС, страната кандидатка трябва да има стабилна система на демократично управление, да гарантира върховенството на закона и да зачита човешките права. Освен това, тя трябва да има функционираща пазарна икономика, а администрацията ѝ трябва да може да прилага законодателството и политиките на ЕС. Конкретните условия за членството на всяка страна кандидатка се договарят чрез преговори с Европейската комисия, които продължават няколко години.

Факти

Обединеното кралство и Франция са единствените страни от ЕС, които притежават ядрено оръжие. Другите страни, за които се знае, че имат ядрена боеспособност, са САЩ, Русия, Китай, Индия и Пакистан.

През 2006 г. 27-те държави-членки на ЕС участваха в мироопазващи операции с 11 632 бойци.

Населението на Турция е по-голямо от населението на която и да е сегашна членка на ЕС, с изключение на Германия. Взети заедно, трите кандидатки биха увеличили общото население на ЕС с 16 %.

Трябва ли ЕС и неговите членове да играят активна роля на световната сцена?

Как да се увеличи тяхното влияние върху страните, намиращи се в непосредствена близост до ЕС?

Кои са средствата за международно влияние, които ЕС и неговите държави-членки следва да насърчават?

Два примера за предизвикателства отвън

Иран и неговата ядрена програма

Към 2007 г. не е известно дали Иран притежава ядрени оръжия; страната е подписала Договора за неразпространение на ядреното оръжие (NPT) и се е отказала от неговото притежание. Въпреки това няколко страни, сред които САЩ, Обединеното кралство и Франция, обвиниха Иран, че възнамерява тайно да разработи програма за ядрени оръжия; самият Иран твърди, че целта му е производство на енергия. Иран обаче отхвърли предложението на ЕС да му помогне да изгради „безопасен, икономически жизнеспособен реактор за производство на атомна енергия за граждански цели, който е извън сферата на забраната за разпространение на ядреното оръжие, и да разработи научноизследователска програма”.

През 2006 г. Съветът за сигурност на ООН прие резолюция, с която настоява Иран да прекрати ядрените си дейности и одобри налагането на санкции срещу Иран. ЕС, със съгласието на САЩ, възнамеряваше да убеди Иран да сключи споразумение, с което тази страна би се задължила да не разработва мощности за обогатяване на уран, като в замяна му предложи да го снабдява с материали и друга дългосрочна помощ, което би улеснило производството на електричество на базата на атомната енергия.

Някои хора казват, че международната общност би трябвало да упорства, като използва съчетание от санкции и стимули, за да убеди Иран да не разработва капацитет за производство на ядрени оръжия.

Други твърдят, че ако Иран стане ядрена държава, това би било толкова дестабилизиращо за Близкия изток, че най-ефективното решение би било военно нападение срещу Иран, което да разруши неговите ядрени мощности.

Промените в климата

Все повече расте влиянието на човешките дейности върху климата. По-специално, производството и употребата на енергия създава емисии от замърсители, които променят температурата и по този начин оказват влияние на околната среда и човешкия живот. Проблемът е глобален, затова се търсят решения, които трябва да бъдат реализирани от отделните страни и координирани на международно ниво (ако някои страни намалят своите емисии от замърсители, а други – не, проблемът остава).

Енергийната зависимост

Освен това, страните от ЕС зависят от вноса на повече от половината енергия, която използват. Предвижда се, че тази зависимост ще расте успоредно с намаляването на националните ресурси. Според официалните прогнози, към 2030 г. страните от ЕС ще разчитат на внос от Русия за близо 70% от доставките си на газ. В няколко случая Русия използва енергийните си доставки, за да окаже натиск върху съседните ѝ страни.

Различни подходи – Глобален мир и сигурност

Аргументи за Аргументи против

Различни подходи към отношенията на ЕС с останалата част от света

Изоляционизъм

Страните се оттеглят от световната сцена и обръщат внимание главно на защитата на своята сигурност, без да се обвързват в задгранични конфликти.

1. По този начин се избягва военна намеса, която струва скъпо както по отношение на човешкия живот, така и от финансова гледна точка.
2. Задграничните конфликти не ни засягат, а най-добрият начин да гарантираме своята сигурност, е като не си създаваме врагове.

1. От морална гледна точка е неприемливо да не се прави нищо, когато се избиват невинни хора; в наш интерес е да насърчаваме мира в целия свят.
2. Не е разумно да се мисли, че можем да защитим себе си от глобалните конфликти и външните заплахи, ако се оттеглим от световната сцена.

Равняване по САЩ

Страните не търсят начини за увеличаване на своето влияние на световната сцена, а разчитат главно на САЩ и НАТО за защита на своята сигурност, като следват „водещата роля” на САЩ в международните работи.

1. Европа ще бъде под защитата на САЩ, нашия традиционен съюзник. Американските средства са най-подходящи за опазване на сигурността на ЕС при заплаха отвън.
2. Това е единственият начин за гарантиране на единството между страните от ЕС, тъй като техният подход и исторически взаимоотношения са твърде сложни, за да породят ефективни общи външни действия.
3. Това позволява на ЕС да се равнява по интересите на САЩ и да образува общ фронт срещу тероризма и новите сили – Китай и Русия.

1. Страните от ЕС и САЩ имат различен поглед към международните отношения. Така например, американският подход към демокрацията, човешките права и промените в климата не е същият, както подходът на Европа.
2. Интересите на ЕС и САЩ не са еднакви. Така например, енергийната зависимост от Русия засяга страните от ЕС много повече, отколкото САЩ.
3. Това ще насърчи разединението сред страните от ЕС, защото някои ще искат специални взаимоотношения със САЩ, а други могат да предпочетат да действат независимо.

Регионална сила в един многополюсен свят

Държавите-членки и ЕС търсят начини да укрепят своето влияние и да насочат хода на световните събития. Без да се колебаят, те предприемат международни инициативи, без да търсят одобрението на САЩ.

1. Това допринася за стабилността в света. Многополюсният свят означава наличието на справедливо равновесие между страните, а едностранното доминиране от страна на САЩ показва своите ограничения (например в Ирак и Афганистан).
2. Това укрепва способността на страните от ЕС да насърчават своите икономически интереси и положението си на международната сцена, например като влиятелна регионална сила, способна да съдейства за разрешаването на конфликти.

1. Вижданията на европейските страни са твърде различни. Те не могат да намерят обща основа по международните въпроси.
2. Това е твърде идеалистично и не е приложимо в сегашния променящ се геополитически контекст, в който САЩ доминира, а влиянието на Китай и други страни се засилва. Европа трябва да избира между тези сили.

Аргументи за   Аргументи против

Различни начини на намеса

Развитие на „меката сила” и дипломатическото влияние

Страните търсят начини да засилят своето влияние в международните отношения, като използват невоенни средства („мека сила”), например: търговска политика, ембарго, помощ за развитието и заплахата с политическа и дипломатическа изолация.

1. Военната намеса е скъпа и често причинява повече вреда, отколкото полза.
2. Страните от ЕС не разполагат с военна мощ за намеса в конфликти.
3. ЕС разполага с най-големия в света пазар и бюджет за предоставяне на помощ. Това са мощни средства, с които може да се влияе на други страни.
4. Страните от ЕС и ЕС имат силна мрежа от дипломатически мисии и исторически връзки със страни по целия свят. Те могат да действат като сигурни посредници в конфликти.

1. „Меката сила” е неефективна по отношение на най-сериозните световни конфликти.
2. Икономическите санкции причиняват вреда на обикновените хора, но рядко променят поведението на враждебно настроени правителства.
3. Дипломатията на ЕС е твърде разделена и разпокъсана, за да окаже ефективно въздействие върху световните въпроси.

Военна намеса с мандата на ООН

Може да се използва военна сила за намеса в глобални конфликти, но само с подкрепата на Обединените нации.

1. Това означава, че международната общност трябва да се съгласи с предприемането на военна намеса, като се гарантира подкрепата на международната общност.
2. ООН е мощна предпазна мярка срещу необмислена военна намеса и придава законност, която иначе не би съществувала.

1. Искането на одобрение от страна на ООН би забавило процеса, тъй като страни, като Китай, Русия и САЩ упражняват правото на вето.
2. Със или без мандат на ООН, военната намеса най-вероятно би изострила един глобален конфликт, отколкото да донесе развръзка.

Едностранна военна намеса

Страните използват своята военна мощ, за да се намесват в размириците, ако трябва – без подкрепата на ООН.

1. Във въоръжените конфликти единственият начин за прекратяване на сраженията е чрез адекватна военна намеса.
2. Готовността за военна намеса действа като мощна спиратка и прекратява самото възникване на конфликта.

1. Сегашното положение в Ирак и Афганистан показва, че дори САЩ, най-голямата военна сила в света, не може да постигне своите цели само с военни действия.
2. Военната намеса прави света още по-несигурен, като води до ескалация на конфликтите.

Различни подходи към най-близките съседи на ЕС

Без политика на добросъседство; прекратяване на разширяването

ЕС трябва да се съсредоточи върху вътрешното си развитие, без да търси начини за развитие на привилегировани отношения със съседните страни.

По-нататъшното разширяване е неприемливо.

1. По-богатите държави-членки не могат да си позволят да плащат огромни субсидии на по-бедните държави.
2. Колкото по-голям става ЕС, толкова по-трудно е да се постигне дълбока интеграция и да се стигне до споразумение между държавите-членки. Подсилването на ядрото на ЕС трябва да бъде приоритет.

1. Прекратяването на процеса на разширяване намалява влиянието на ЕС върху политическото и икономическо развитие на съседните страни.
2. Прекратяването на разширяването създава впечатлението, че ЕС се е затворил в себе си и намалява неговото влияние, включително влиянието му в Близкия изток.

Да се прекрати разширяването, но да се обърне повече внимание на политиката на добросъседство

Към ЕС не се присъединяват нови страни, но се насърчават привилегированите отношения със съседните страни. В рамките на тази „политика на добросъседство“, ЕС и неговите непосредствени съседи се договарят за политически и икономически реформи.

1. Притегателната сила на страните от ЕС стимулира осъществяването на съществени промени в съседните страни.
2. По-ефективно е да се изгради силен Съюз от едно ядро от страни, при което съседните страни да могат да се възползват от някои аспекти на ЕС, отколкото да се правят опити за твърде бързо интегриране на твърде много страни.

1. Сегашните страни кандидатки няма да се съгласят да поддържат посредствени отношения с ЕС, те искат да бъдат пълноправни членове. Има риск от разпалване на антиевропейски настроения и враждебни реакции, вместо насърчаване на реформите и развитието на тези страни.
2. Колкото по-голям е ЕС, толкова по-големи са икономическите и политически ползи.

Ограничено разширяване

ЕС трябва да продължи преговорите със сегашните страни кандидатки, но да им даде ясен знак, че ще трябва да чакат доста време, преди да бъдат приети в Съюза.

Не се насърчават нови молби за членство.

Критериите за членство са строги и се прилагат стриктно.

1. Перспективата на разширяването е мощно средство за насърчаване на европейските интереси и ценности, затова е важно да не се спира процесът на разширяване.
2. Страни като Турция съвсем не са готови да се присъединят към ЕС, но вратата не трябва да се затваря. Важно е всички условия за членството да бъдат изпълнени. Това може да отнеме време.

1. Забавянето на преговорите за разширяването рискува да подкопае проевропейските настроения в страните кандидатки и да намали стимулите за осъществяване на икономически и политически реформи.
2. Капацитетът на ЕС за интегриране на нови членове е претоварен от последното разширяване. По-нататъшното разширяване трябва да се извърши обмислено и плавно.

Отворено разширяване

ЕС трябва да продължи преговорите със страните кандидатки за членство колкото се може по-бързо.

Списъкът на кандидатите е отворен. Критериите за приемане са достатъчно гъвкави, за да не възпират новите желаещи.

1. Това е най-мощният стимул за икономически и политически реформи в страните кандидатки. Новите държави-членки увеличават размерите на единния пазар на ЕС, стимулират икономическия растеж и са източник на евтина работна ръка, което премахва нуждата от преместване на производства извън Европа.
2. Колкото по-голям е ЕС, толкова по-силен може да бъде той на световната сцена.
3. Присъединяването на Турция би помогнало на Близкия изток чрез създаване на мост между Европа и мюсюлманския свят.

1. ЕС вече мина през две разширявания през последните четири години: сега е време за консолидиране.
2. Едно ново разширяване би направило Европа твърде различна по отношение на богатство, етническа принадлежност, религия, култура и образование. Време е да се определят границите на ЕС.
3. Присъединяването на Турция би увеличило миграцията на турци в страните от ЕС.

Ниво на действие – Глобален мир и сигурност

Какво прави ЕС сега

Компетенциите в областта на външните отношения са предоставени предимно на държавите-членки. От друга страна, с течение на времето ролята на ЕС се увеличава.

Във връзка с разширяването Съюзът трябваше да дефинира своите взаимоотношения с останалата част на света. След 1993 г. ЕС започва да провежда обща външна политика и политика за сигурност (CSFP), която му позволява да предприема съвместни действия. През 1999 г. е назначен висш представител на ЕС в областта на външната политика и политика за сигурност.

ЕС няма европейска армия с централно командване, но отделните армии на държавите-членки на ЕС са едни от най-добре оборудваните армии в света. Страните от ЕС играят важна роля в Организацията на Северноатлантическия договор (НАТО).

ЕС предоставя средства за определени международни инициативи (например на гражданската администрация на ООН в Косово и на Палестинската автономия). През 2003 г. ЕС започна да осъществява първите си мисии в рамките на своята нова европейска политика за отбрана и сигурност в Западните Балкани и Централна Африка.

ЕС провежда обща търговска политика, която е негова изключителна компетенция: държавите-членки не могат да вземат решения в областта на своята вътрешна търговска политика независимо от ЕС.

ЕС предоставя помощ на развиващите се страни. Съюзът може да преустанови временно или да прекрати търговията или помощта, ако страната партньор наруши човешките права.

Освен това, ЕС провежда „политика на добросъседство“ със страни в Северна Африка, Близкия Изток, на Балканите и в Източна Европа. Тя се гради на основата на взаимно поети ангажименти за демокрация и човешки права, върховенство на закона, добро управление, принципите на пазарната икономика и устойчивото развитие.

ЕС има дипломатически представителства зад граница. Някои твърдят, че ЕС трябва да стане член на Съвета за сигурност на ООН вместо Франция или Обединеното кралство.

Някои твърдят, че координацията е недостатъчна, че Съюзът не разполага с достатъчно мощни средства или с достатъчно добре съгласувани стратегии, за да може да разреши проблемите на глобалната сигурност.

Други твърдят, че тези въпроси трябва да бъдат оставени на държавите-членки, които са по-компетентни да търсят решение за тях.

Факти

19-те държави-членки на ЕС са членки на НАТО.

Наред с Китай, Русия и САЩ, Обединеното кралство и Франция са постоянни членове на Съвета за сигурност на ООН.

Страните от ЕС като цяло са най-големият износител в света и вторият по големина вносител след САЩ.

Взети заедно, ЕС и неговите 27 държави-членки предоставят повече помощ за развиващите се страни от който и да е друг донор.

Държавите-членки на ЕС възнамеряват да изразходват около 1% от общия си бюджет за чуждестранна помощ. Заедно с ЕС, те дават приблизително два пъти повече помощи от САЩ.

В каква степен решенията в областта на външните отношения трябва да се вземат от ЕС или от отделните държави-членки?

С каква степен на координация или консултации, ако това изобщо е необходимо?

Днес

	Аргументи за	Аргументи против
<p>Подход № 1 Колективно вземане на решения в ЕС</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вземането на решения за глобалната сигурност на ниво ЕС притежава по-голяма сила от самостоятелните действия на отделни държави-членки. 2. Това създава солидарност между държавите-членки пред конкуриращите стратегии, предложени от други страни. 3. Това позволява евентуалното разгръщане на последователна общоевропейска икономическа и социална политика в полза на всички граждани на ЕС. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Не е реално да очакваме от държавите-членки да постигнат съгласие по общ подход. Различията в приоритетите и стратегиите са твърде големи. 2. Има риск от създаване на твърде силна централизация в Брюксел и политическо напрежение между държавите-членки. 3. Това може да намали суверенитета на националните държави. Това пречи на правителствата да преследват такава политика, каквато считат за най-добра за своите граждани.
<p>Подход № 2 Многоскоростен/ гъвкав</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Това показва силно зачитане на националната автономия. Всяка страна може да избере дали да си сътрудничи с друга, ако счете това за уместно. 2. Всяка страна има специфични нужди и способности и трябва да може да реши дали да си сътрудничи повече или малко с други държави-членки. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Без ефективна координация ролята на Европа в света ще бъде по-малка. Европейските страни нямат силата да действат сами на световната сцена. 2. Има риск някои страни да се възползват от усилията на другите.
<p>Подход № 3 Съдействие, координация, спомагателни действия</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Всъщност държавите-членки вече извършват неофициална координация, която е доста успешна. 2. Методът дава възможност за предприемане на действия, ако страните от ЕС са се договорили за това (например мироопазващи операции или действия за възстановяване на икономиката след приключване на конфликта), без компрометиране на националната независимост. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Този подход не води до съгласувани и дългосрочни международни стратегии, които биха превърнали ЕС в реален глобален играч. 2. Когато целта е постигане на обикновено сътрудничество, вместо колективно вземане на решения, твърде голямо е изкушението за някои страни да се възползват от своето положение и просто да преследват собствените си интереси за сметка на други държави.
<p>Подход № 4 ЕС не играе роля</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Всяка държава-членка има свои приоритети, когато се разглеждат глобални въпроси. Следователно, националните правителства са най-компетентни да вземат решения за действие. 2. Изпращането на войски в подкрепа на военна операция е толкова сериозно и трудно решение, че трябва да се взема само от законно избрано национално правителство. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ако страните от ЕС не действат заедно, те не могат да очакват да променят съотношението на силите на международната сцена, защото държавите-членки са твърде малки, за да окажат съществено влияние срещу сили като САЩ, Русия и Китай. 2. Има пряка връзка между вътрешното развитие на ЕС и неговите международни действия. Вътрешната координация не може да бъде ефективна без координация извън ЕС.

Къде мога да намеря повече информация и да задам въпроси?

За инициативата:

www.tomorrowseurope.eu

Телефон: + 32 2 229 11 59

► Кажете какво мислите в YAHOO! Answers

английски: <http://uk.answers.yahoo.com>

немски: <http://de.answers.yahoo.com>

френски: <http://fr.answers.yahoo.com>

италиански: <http://it.answers.yahoo.com>

испански: <http://es.answers.yahoo.com>

► Ако искате да следите текущите събития в ЕС, препоръчваме ви медийния портал EurActiv:

ЕС: <http://www.euractiv.com/en/> английски

<http://www.euractiv.com/fr/> френски

<http://www.euractiv.com/de/> немски

България: <http://evropa.dnevnik.bg/>

Чешка република: <http://www.euractiv.cz/>

Франция: <http://www.euractiv.fr/>

Унгария: <http://www.euractiv.hu/>

Полша: <http://www.rzeczpospolita.pl/europa/>

Румъния: <http://www.euractiv.ro/>

Словакия: <http://www.euractiv.sk/>

► Политически партии в Европейския парламент:

● Група на Европейската народна партия (християндемократи) и Европейските демократи: <http://www.epp-ed.eu>

● Група на социалистите в Европейския парламент: <http://www.socialistgroup.eu>

● Група на Алианса на либералите и демократите за Европа: <http://www.alde.eu/>

● Група на Съюза за Европа на нациите: <http://www.uengroup.org>

● Група на зелените / Европейски свободен алианс: <http://www.greens-efa.org>

● Конфедеративна група на Европейската обединена левица – Северна зелена левица: <http://www.guengl.eu>

● Група Идентичност, Традиция, Суверенитет: <http://www.its-pe.eu>

● Група Независимост / Демокрация: <http://indemgroup.org/>

Проектът „Утрешната Европа“ е инициран и координиран от *Notre Europe*

Той се ползва с подкрепата на ...
Организационен партньор

Спонсори

Renée B. Fisher Foundation, Inc.

Партньори

Европейската комисия
съгласно План Д

Провежда се в Европейския парламент и Европейския икономически и социален комитет

За метода **Deliberative Polling®**

Deliberative Polling® е методология за проучване на общественото мнение, при която се вземат извадки преди и след като участниците в проучването са имали възможност да дискутират задълбочено въпросите. Този метод е разработен през 1988 г. от професор Джеймс Фишкин. Той е прилаган в страни от цял свят в сътрудничество с професор Робърт Лъскин. Двамата са реализирали проекти с различни партньори в САЩ, Великобритания, Австралия, Канада, Дания, Италия, България, Унгария, Китай и Северна Ирландия.

Deliberative Polling® е запазна търговска марка на Джеймс Фишкин. Всички приходи от търговската марка се използват за подпомагане на изследователската дейност в Центъра за информирана демокрация (Center for Deliberative Democracy) към университета в Станфорд.

Повече информация за Deliberative Polling: <http://cdd.stanford.edu>

Документът е разработен от *Notre Europe* със съдействието на Европейския съвет за външни отношения, Euractiv, Центъра за европейски политически изследвания, Institutul European din România, Центъра за публична политика PROVIDUS, Renaud DEHOUSSE, Центъра за либерални стратегии, Nyt Europa, Real Instituto Elcano de Estudios Internacionales, E3G.

Оригиналният вариант на този документ е съставен на английски език. Преводите могат да съдържат различия.

Окончателен вариант: 7 септември 2007 г.